

דו"ח מיוחד על פעולות מוגנון-הש.א.

כיום החמישי, השבועי לנובמבר, 1957, בשעה ארבע ורבע אחרי הצהריים, נכנס האורח יעקב כהן מרחוב רמז 22, קרית-אוגו, בלוח אשה גבוהת קומה ולבושה בהידור לתנות המכרוקים של שיוצקי ברחוב דיונגוף 125, וקנה תמוקים בסכום של קרוב לחמש לירות. משם נכנס לבית-המרקחת כץ שבפינת הרחובות גורדון-דיונגוף, שוחח שלוש שני חות בשלפין וקנה מספר גולות. משם עבר האורח יעקב כהן לתנות לצרכי מיטה של רוזנבלום, ברחוב דיונגוף 161, ובמשך חצי שעה עסק בבחירת סדינים ושמיכות. הוא חזר לרחוב דיונגוף 119, נכנס לתנות ל דברי עור שבאותו בנין, וקנה ארנק עור. עשר דקות לאחר מכן קנה זר פרחים אצל רוכל, בפיתח הרחובות גורדון-ריינס. הוא נראה לאחרונה גורג במכונית ויליס חדשה, מסוג סטיון-ואגון, שמספרה 12827. מדי בוקר הוא אוכל ארוחה בבית-קפה. לן לרוב בבתי-מלון, למרות שברשותו וילה מה דרת בקרית-אוגו.

כך בערך, היה נראה דו"ח העיקוב של חולית הש.א., אילו עקבה ביום החמישי של השבוע שעבר אחר האורח יעקב כהן. אולם הדו"ח חובר בידי אחרים, ללא עזרת אנשי הש.א. כי האורח יעקב כהן, האיש ששמו נשמר בסודיות גמורה על-ידי שלטונות מסי-הכנסה, אינו אלא האיש שומד כראש הש.א. אחריו אין אנשי הש.א. עוקבים.

חטיבת המלשינים

פחות מאושרים היו אלפי אזרחים, בעת שבא לפקיד-השומא במקום מגוריו, כדי לקבוע את סכום מסי-הכנסה שעליהם לשלם. הם הופתעו למצוא בתיקיהם פרטים מדויקים הנוגעים לחייהם הפרטיים ולסודותיהם הכמוסים ביותר.

● קבלן תל-אביבי הפתע להיחבא ש-פקיד-השומא יודע כי בעונת החורף בילה שלושה שבועות עם אשתו בבית-מלון ב-טבריה, וכי בעונת הקיץ שלח את בני-ביתו לנופש של חודש בצפת.

● סוחר תל-אביבי ידע נדהם כשפקיד-השומא גילה לו כי הצהרתו על הכנסותיו והוצאותיו אינה מתאימה למדוי הסכומים הנקבים שהוציא בבארים ובבתי-מלון מפר ארים, בתאריכים שהיו רשומים בתיק.

● בעלת-תעשייה מתל-אביב נדרש להכפיל את סכום המס שלו מכיון שפקיד-השומא ידע שסכום כסף גדול, אותו הכניס בסעוד ההוצאות של בית-החרושת שלו, היה מיועד להחזקת אשה, נוסף על אשתו החוקית.

אחרים גילו כי פקיד-השומא יודע בדיוק איזה סכומים הוציאו על ניתוח בגופם, או על בילוי בחברת נערות בבארים ומועדונים לילה. במקרים טובים יותר היו הידועות שבידי פקיד-השומא רק על הוצאת החוקת עזרת הבית, או הסכומים ששלמו עבור חינוך הבנים בבית-הספר התיכון.

כל הפרטים המדויקים הללו לא נחשו על-ידי פקיד-השומא עצמו. הם באו ממגנון בילוש מיוחד, הקיים ליד נציבות מסי-הכנסה, הנקרא בשם ש.א. — ראשי התיבות של "שרות אינפורמציה", שנבחרו בחקיקת מפורש של ש.ב. הן נאספו בעזרת רשת גדולה של עשרות תוקרים, מאות סוכנים ואלפי מתנדבים ומלשינים בכל חלקי הארץ, שהאורח לא יכול להותם או להבחין בהם.

האורח שביקר בבאר מסוים לא ידע, כי המלצר החיכמי, העמד נכון מאחורי גבו לשרתו, רושם בדיוק מה הסכום שהוציא על משקאות באותו ערב ובחברת מי בילה את הערב. האיש שיצא לחופשת סוף-השבוע במלון מפואר לא תיאר לעצמו כי פקיד-הקבלה במשרד המלון, מזהה בדרי קנות על הסכומים שהוציא בעת שהותו בחופשה.

האורח שנתח בידי מנתח יודע בבית-החולים אישע בחיפה, לא שיער כי במועד מסוים יירש המנתח למסור רשימה מדויקת של כל המנותחים על ידו, רשימה שהושחתה בקפדנות לרשימה זומה שמסרה אחות רחמניה, העבדה בבית-החולים וש-אינה אלא סוכנת הש.א. שיבוש שם אחד בידי האחיות גרמה לצרות אינסופיות למנתח, שלא ידע על תחביבה של האחיות.

בעל העסקים שהצליח לקבל הלוואה בי-ריבית קצוזה ממלחה בריבית, לא הבין כי המתחך בינו לבין המלחה בריבית, שגילה התענינות כה מרובה במצב עסקיו, נפגש בוקר-בוקר עם איש הש.א. ומוטר לו על העסקים שחנכו בינו אותו יום.

בעל המלאכה בשיכון חדש בקרבת העיר, לא ידע שתשכן מקומה העליונה, שהחל לסתע לכקר בביתו תכופות, אינו אלא מדוע

מתגוב, ללא שכר, של שירות-אינפורמציה. באמצעות כל אלה, מלצרים, אחיות בתר-חולים, רופאים, סרטורים לדבר עבירה, חופ-רות ועזרות-בית, אוסף הש.א. את האינ-פורמציה שבידו.

תיקית-הענק

מוד השדרה של עבודת הש.א. הוא ריכוז התומר העצום הזורם אליו מידי הסוכנים המלשינים, כולל מאות ואלפי שמות מדי שבוע. מו"חים אלה מתוויקים בקפדנות. הפרטים מועברים לכרטיסים האי-שיים, הנפתחים לאנשים הנזכרים בדו"חים. בצורה זו הוקמה כרטיסית-ענק, אשר עיר-כונה התקין מחיב את עבודתם המסורה של פקידות רבות.

על בסיס זה נבנות השליחויות המיוחדות. כאשר פונה פקיד-השומא לש.א. בבקשה ל-ברר פרטים על משלם-מסים מסוים שהצי-הרתו לא עוררה אימון, נבדק תחילה כר-טיפו של הלה (אם יש כזה), ומוכנסים לתיק כל הפרטים שהצטברו מתוך הדו"חים השיגורתיים של המודיעים.

אם לא נלכד האיש עד כה ברשת המודיעים, יוצאת חוליה מיוחדת לבדוק את חייו ועברו של האיש. היא חוקרת במוסדות צירוניים ובקופת חולים, מבררת את ה-צאות החינוך של ילדיו ואת טיב מכוניתו והוצאות החזקתה. אם עבר מעיר אחרת, נשלח איש לאותה עיר כדי לברר מדוע עזב, ומה היתה דרך חייו שם. מה הוא קונה? האב הוא מחויק עזרת חלקית או מלאה?

במקרים מיוחדים יוצא הש.א. לחבר דו"ח מקיף יותר על ענף שלם. כך, אחרי שבדק את הכנסות המלוים-בריבית (שחלק מהם הם מודיעי הש.א. נגד לקוחותיהם) ערך הש.א. סקר על ענף זה, שהועבר למוסדות הממי-שלה — ונגנו, מפני שלא התאים לדו"ח שחובר בידי בנק ישראל, שיש לו מקורות-אינפורמציה משלו.

בכל הפעולה הענפה הזאת, בדיקת השור-מות של אנשים מסוימים הוא רק חלק קטן. הפעולה עצמה רחבה הרבה יותר, מביאה בעקבותיה איסוף חומר על רבבות אזרחים טובים, שאיש לא חושד בטיב הצהרות מסי-הכנסה שלהם, ושכדאי אינם חולמים כלל שיש על שמם כרטיס גאה בחקיקה הגדולה של הש.א. הודות לדו"חים שהגיש נגדם אחד ממכריהם הטובים, ש-מעולם לא חשדו בו.

עיסוקיו של לזר כהן

לזר כהן הוא יהודי קשיש כבן 65, המתנהל בכבוד ומדבר באיטיות. מדי בוקר הוא יוצא מדירתו שברחוב פרישמן, ליד כיכר מסריק, ומתחיל בעבודתו. הוא יוצא מביתו, נפגש במקרה עם מר מנצל, בעל התנות למתוכים וחזיות ניו לין שבי-באותו בנין, בו הוא גר.

הוא נעמד ומשוחח עם מר מנצל על דא ועל הא, ותוך כדי כך שוסף לפניו בעל-החנות את ליבו, מספר על עסקיו ועניניו. לזר כהן ממשיך בדרכו. הוא עולה לאוטו-בוס מספר 13, נוסע עד רחוב אלנבי. בדרך הוא נכנס לתנות הגלידה הגדולה של ויסמן. הוא נעמד ליד ויסמן, משוחח עמו שעה ארוכה. הוא שומע מפיו קצת רכילות וממשיך בדרכו.

הוא לא שוכח להכין מדי בוקר נדבה לזקן העיזר, היושב על מדרגות מושב זק-נים ברחוב אלנבי. בדרך הוא פוגש במכרים ושומע מפיהם חדשות אחרונות. לבסוף הוא מגיע לקפה שזרות בפיתח אלנבי-שדרות-רוטשילד, מתישב על כסא, מוציא גליון ה-צופה ולוגם כוס אספרסו. שם הוא יושב שעות ארוכות, מתערב בחברת העיזאקים המנהלים עסקים בשדרה, נפגש עם ק. לגים ומלחים בריבית, הנהגים לשבת בקפה.

כולם מכירים את מר לזר כהן כמתחך לנכסי דלא-גידי. ויסמן ממליץ עליו בפה מלא כעל אדם ישר ומהימן, כמעט איש מבין שבאים במגע עם לזר כהן אינו יודע כי מדי בוקר בשעה מוקדמת מאוד, עוד לפני שמר מנצל פותח את חנות המתוכים שלו, יושב לזר כהן בקפה פראק ברחוב דיונגוף בתל-אביב, ומשוחח בסודיות עם אדם נמוך קומה, מרכיב משקפיים ובעל ראש מקריח ועטור שיבה. האיש עמו משוחח לזר כהן מדי בוקר הוא יעקב כהן, ראש הש.א.

כמה זה עולה?

עבודת-מחקר יסודית ומקיפה, כשם שעושה הש.א., אינה נעשית על רבל אחת. זהו תהליך-נמלים של עקוב, ריגול, האזנה ולהשגה. היא עולה בכסף רב. אם להסתמך רק על המספרים והעובדות שנמסרו על ידי זאב שרף, הממונה על

ואישיותו הכפולה של האיש המנהל אותו

ש.א.

מה אגמותיו? מה שיטותיו? מיהם אנשיו?

יעקב כהן (ימין) בשיחה שיגרתית עם המתחך לזר כהן, בשעת בוקר מוקדמת בקפה בתל-אביב. ראש הש.א. אינו אלא עסקן חתיק במפא"י, החשמש בעת ובעונה אחת ראש מועצת קרית-אוגו.

ראש הש.א.

הוא אינו אלא עסקן חתיק במפא"י, החשמש בעת ובעונה אחת ראש מועצת קרית-אוגו.